

รายงานสรุป

การเดินทางเยี่ยมชมเยือน และประชุมหารือกับผู้บริหาร สำนักงานกิจการยุติธรรม เรื่อง “ติดตามความก้าวหน้า พัฒนาการ ต่อกระบวนการยุติธรรม และหลักประกัน ความปลอดภัยของสังคม”

วันพฤหัสบดี ที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๖๕

ณ สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม

**คณะอนุกรรมการด้านสิทธิมนุษยชนและสิทธิเสรีภาพ
ในคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพและการคุ้มครองผู้บริโภค วุฒิสภา**

สรุปผลการเดินทาง

เยี่ยมเยือนประชุมหารือกับผู้บริหารสำนักงานกิจการยุติธรรม
เรื่อง “ติดตามความก้าวหน้า พัฒนาการต่อกระบวนการยุติธรรม
และหลักประกันความปลอดภัยของสังคม”
วันพฤหัสบดีที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๖๕

โดย

คณะอนุกรรมการด้านสิทธิมนุษยชนและสิทธิเสรีภาพ
ในคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพและการคุ้มครองผู้บริโภค
วุฒิสภา

ณ สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม

สารบัญ

	หน้า
บทนำ	๑
- สรุปการหารือร่วมกับสำนักงานกิจการยุติธรรม	
ส่วนที่ ๑	
- การดำเนินงานของสำนักงานกิจการยุติธรรม	๓
ส่วนที่ ๒	
- การหารือและแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น	๒๓
ส่วนที่ ๓	
- ข้อเสนอแนะและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสิทธิ และคณะอนุกรรมการสิทธิ	๒๙

สรุปการหารือร่วมกับสำนักงานกิจการยุติธรรม

เรื่อง “ติดตามความก้าวหน้า พัฒนาการ ต่อกระบวนการยุติธรรม
และหลักประกันความปลอดภัยของสังคม”
วันที่ 1 ธันวาคม 2565

1

ติดตามความคืบหน้า เร่งรัด
การพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวข้อง
กับการส่งเสริมและคุ้มครอง
สิทธิมนุษยชน

2

พัฒนาความรู้ของบุคลากร
ที่ต้องปฏิบัติงานภายใต้
กฎหมายที่จัดทำขึ้นใหม่หรือ
ที่แก้ไขปรับปรุง

3

ส่งเสริมบทบาทของสำนักงานกิจการยุติธรรมให้สามารถ
ทำหน้าที่เชิง นโยบายและยุทธศาสตร์ สนับสนุนการขับเคลื่อน
กระบวนการยุติธรรม โดยกลไกภายในกระทรวงยุติธรรม
และกลไกภายนอกกระทรวง

สนับสนุนการพัฒนาระบบฐานข้อมูล
ด้านการอำนวยความสะดวกระหว่าง
กระทรวงยุติธรรม สำนักงานตำรวจ
แห่งชาติ สำนักงานศาลยุติธรรม และ
สำนักงานอัยการสูงสุด

4

สร้างความเชื่อมโยงและความ
ร่วมมือเพื่อยกระดับเป้าหมาย
การพัฒนาที่ยั่งยืน การสร้าง
ความยุติธรรมให้เข้มแข็ง
ในสังคมไทย

5

บทนำ

คณะอนุกรรมการด้านสิทธิมนุษยชนและสิทธิเสรีภาพ
ในคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพและการคุ้มครองผู้บริโภค วุฒิสภา
มีหน้าที่และอำนาจในการพิจารณาศึกษา รวบรวมข้อมูล ข้อเท็จจริง และปัญหาเกี่ยวกับการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพ และประสานความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน และองค์กรในด้านสิทธิมนุษยชน เพื่อร่วมกันพิจารณาปัญหาอันเกิดจากการละเมิดสิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพ รวมทั้งผลักดันให้มีการพัฒนากฎหมายให้มีประสิทธิภาพ ในการปกป้องคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและสิทธิเสรีภาพ ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยกำหนดไว้

โดยคณะอนุกรรมการได้มีการติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานด้านกระบวนการยุติธรรมมาอย่างต่อเนื่อง ทั้งจากการพิจารณาติดตามสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ การยกเลิกโทษประหารชีวิต การตรากฎหมายและการปรับปรุง พัฒนากฎหมายที่เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรม และสิทธิมนุษยชน เช่น กฎหมายด้านนิติวิทยาศาสตร์ กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้นุคคลสูญหาย กฎหมายว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยกองทุนยุติธรรม กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพยาน กฎหมายว่าด้วยมาตรการป้องกันการกระทำผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง ตลอดจนการปฏิรูประบบการลดโทษผู้กระทำความผิด คณะอนุกรรมการได้มีการเชิญหน่วยงานที่รับผิดชอบมาให้ข้อมูลและได้มีข้อเสนอแนะต่อการขับเคลื่อนและผลักดันกฎหมาย

ดังกล่าวไปยังนายกรัฐมนตรีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้มีการเร่งรัดและผลักดันกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงาน เพื่อเป็นกลไกในการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนให้สามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวกและรวดเร็ว สร้างความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม ประชาชนได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน และลดความเหลื่อมล้ำในการบังคับใช้กฎหมาย

ดังนั้น คณะอนุกรรมการด้านสิทธิมนุษยชนและสิทธิเสรีภาพ จึงได้จัดโครงการเดินทางเยี่ยมเยือนและประชุมหารือกับผู้บริหารสำนักงานกิจการยุติธรรม เรื่อง **“ติดตามความก้าวหน้า พัฒนาการต่อกระบวนการยุติธรรม และหลักประกันความปลอดภัยของสังคม”** ณ สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่และรับผิดชอบการดำเนินงานในเรื่องการพัฒนานโยบายและการพัฒนากระบวนการยุติธรรม การศึกษา วิจัย ประเมินผลการบังคับใช้กฎหมาย ตลอดจนการดำเนินงานของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม มีทิศทางการดำเนินงานที่สามารถอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

การเดินทางเข้าเยี่ยมเยือนมีวัตถุประสงค์

๑. เพื่อศึกษา แลกเปลี่ยนข้อมูล และรับทราบปัญหาอุปสรรค ตลอดจนรับฟังความคิดเห็นต่อการขับเคลื่อน เรื่อง “ติดตามความก้าวหน้า พัฒนาการต่อกระบวนการยุติธรรม และหลักประกันความปลอดภัยของสังคม” ให้เกิดผลเป็นรูปธรรม ลดความเหลื่อมล้ำ เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวก รวดเร็วและเป็นธรรม

๒. เพื่อรวบรวมข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และจัดทำเป็นข้อสรุปพร้อมทั้งข้อเสนอแนะต่อการขับเคลื่อน เรื่อง “ติดตามความก้าวหน้า พัฒนาการต่อกระบวนการยุติธรรม และหลักประกันความปลอดภัยของสังคม” เสนอไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

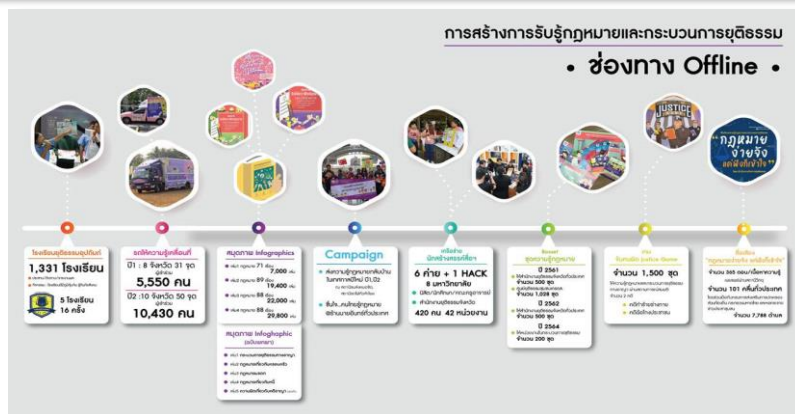

พันตำรวจโท พงษ์ธร ธัญญสิริ
ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม
ได้กล่าวต้อนรับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน
สิทธิเสรีภาพและการคุ้มครองผู้บริโภค วุฒิสภา
และคณะอนุกรรมการด้านสิทธิมนุษยชน
และสิทธิเสรีภาพว่า สกค. มีความยินดีเป็นอย่างยิ่ง
ที่คณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ
เดินทางมาเยี่ยมเยือน ร่วมหารือ และแลกเปลี่ยน
ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารงาน

ในกระบวนการยุติธรรม โดยสำนักงานกิจการยุติธรรม มีหน้าที่รับผิดชอบในงานธุรการของ
คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ และมีภารกิจดำเนินการเกี่ยวกับนโยบาย
และการพัฒนากระบวนการยุติธรรม โดยการศึกษา วิจัย การประเมินการบังคับใช้กฎหมาย
เพื่อให้คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ประกอบการพิจารณากำหนด
แนวทางการดำเนินงานของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
ในกระบวนการยุติธรรมมีทิศทางการดำเนินการที่สามารถอำนวยความสะดวกยุติธรรมให้แก่ประชาชน
อย่างมีประสิทธิภาพ และไปในทิศทางเดียวกัน

โดยมีวิสัยทัศน์ “ยกระดับกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทยเพื่อให้คนไทย
ยอมรับและเชื่อมั่นในระบบความยุติธรรม” และ

ยุทธศาสตร์ สร้างและพัฒนาหน่วยงานให้เป็น **“คลังข้อมูลความรู้”**
ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม กำหนดและผลักดันทิศทางการพัฒนากระบวนการยุติธรรม
โดยข้อมูลและองค์ความรู้ และเสริมสร้างสมรรถนะและความเป็นมืออาชีพของหน่วยงาน

นายสุวพันธุ์ ตันยุวรรธนะ
ประธานคณะกรรมการ ได้กล่าวต่อ
 ที่ประชุมว่า ในนามคณะกรรมการ
 สิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพและการ
 คุ้มครองผู้บริโภค วุฒิสภา และคณะอนุ
 กรรมการด้านสิทธิมนุษยชนและสิทธิ
 เสรีภาพ มีความยินดีเป็นอย่างยิ่งที่
 สำนักงานกิจการยุติธรรม ได้ให้การต้อนรับ
 คณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ
 เป็นอย่างดี โดยในการเดินทางมาเยี่ยมเยือนในวันนี้ คณะกรรมการมีวัตถุประสงค์ เพื่อประชุม
 หารือร่วมกับผู้บริหารของสำนักงานกิจการยุติธรรม เรื่อง **“ติดตามความก้าวหน้า พัฒนาการ
 ต่อกระบวนการยุติธรรม และหลักประกันความปลอดภัยของสังคม”**

โดยที่ผ่านมาคณะกรรมการได้เชิญผู้แทนจากสำนักงานกิจการยุติธรรม
 กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม มาให้ข้อมูล ข้อคิดเห็น
 และข้อเสนอแนะต่อที่ประชุมคณะกรรมการด้านสิทธิมนุษยชนและสิทธิเสรีภาพในการ
 ติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานด้านกระบวนการยุติธรรม สิทธิมนุษยชน และการขับเคลื่อน
 ด้านการพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรม เช่น กฎหมายด้านนิติวิทยาศาสตร์
 กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้นुकคนสูญหาย
 กฎหมายว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพยาน กฎหมาย
 ว่าด้วยมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง ตลอดจน
 การปฏิรูประบบการลดโทษผู้กระทำความผิด เป็นต้น

ซึ่งเห็นว่าหน่วยงานของท่าน ในฐานะฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการ
 พัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (กพยช.) มีบทบาทในภาพรวมต่อแผนการพัฒน
 การอำนวยความสะดวกยุติธรรมของประเทศไทย อีกทั้งยังเป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญต่อการ
 ขับเคลื่อนและผลักดันการพัฒนาระบบการยุติธรรม เป็นกลไกในการอำนวยความสะดวก
 แก่ประชาชนให้สามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวกและรวดเร็ว สร้างความเชื่อมั่น
 ในกระบวนการยุติธรรม ประชาชนได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียม และลดความเหลื่อมล้ำในการ
 บังคับใช้กฎหมาย

ดังนั้น การเดินทางมาเยี่ยมเยือน
 สำนักงานกิจการยุติธรรม ในครั้งนี้ เพื่อศึกษา แลกเปลี่ยน
 ข้อมูล ข้อคิดเห็น และรับทราบปัญหา อุปสรรค ต่อการ
 ขับเคลื่อนงานให้เกิดผลเป็นรูปธรรม และดำเนินการ
 ได้อย่างจริงจัง ตลอดจนเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
 ในกระบวนการยุติธรรมมีทิศทางการดำเนินงานที่สามารถ
 อำนวยความสะดวกยุติธรรมให้แก่ประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ

และสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน คณะกรรมการและคณะอนุกรรมการเชื่อมั่นเป็นอย่างยิ่งว่าจะเป็นการสานต่อความร่วมมือระหว่างกระทรวงยุติธรรมให้มีความแน่นแฟ้นมากยิ่งขึ้น และสามารถประสานความร่วมมือกันในการขับเคลื่อนในเรื่องดังกล่าวให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

TRUST แนวทางการพัฒนาบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม : การกำหนดให้มี "ค่านิยมร่วมของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม"

แนวทางการดำเนินงานตามมติคณะรัฐมนตรี

มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 4 ม.ค. 2560 กำหนดให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมดำเนินการ ดังนี้

- ยึดถือค่านิยมร่วมฯ เป็นแนวทางทรงคนและการดำรงชีวิตที่ดี
- จัดกิจกรรมที่เป็นการส่งเสริมค่านิยมร่วมฯ
- นำค่านิยมร่วมไปปรับเป็นเกณฑ์การประเมินสมรรถนะบุคลากร

CORE VALUE

ค่านิยมร่วม (ใช้ในกระบวนการยุติธรรม)

T	TRUTHFUL	ยึดถือความจริงใจ ยุติธรรม
R	RIGHTEOUS	มีคุณธรรม ซื่อสัตย์สุจริต
U	UNBIASED	ยึดมั่นในหน้าที่อย่างเท่าเทียมทุกฝ่าย
S	SEEK KNOWLEDGE	ใฝ่รู้คุณธรรมและกระบวนการยุติธรรม
T	TRUE EQUALITY	มุ่งหาความเสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติ

ผลการดำเนินงาน

หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมให้ความร่วมมือโดยการนำค่านิยมร่วมของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม ไปเป็นแนวทางในการกำหนดค่านิยมร่วมของหน่วยงาน

การสร้างการรับรู้กฎหมายและกระบวนการยุติธรรมของสำนักงานกิจการยุติธรรม

กรอบ/ข้อมูลการเผยแพร่

ตามมติ ครม. (วันที่ 17 ม.ค. พ.ศ. 2560)
แนวทางการเผยแพร่กฎหมาย เพื่อสร้างการรับรู้

- กฎหมายใหม่ และ ค.ศ. พิเศษ
- กฎหมายที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา
- กฎหมายที่ส่งผลกระทบต่อประชาชน
- กฎหมายที่แก้ไขเพิ่มเติม

ตามมติ ครม. (วันที่ 24 ม.ค. พ.ศ. 2560)
กรอบแนวทางในการออกกฎหมายที่มีประสิทธิภาพ

ส่วนที่ 1 มาตรการส่งเสริม | ส่วนที่ 2 การมีส่วนร่วมของประชาชน | ส่วนที่ 3 อบรมการประชาสัมพันธ์ | ส่วนที่ 4 เสริมความรู้และเข้าใจกฎหมาย | ส่วนที่ 5 ผลิตสื่อการประชาสัมพันธ์ | ส่วนที่ 6 การพัฒนาและส่งเสริมสื่ออิเล็กทรอนิกส์

บริการงานยุติธรรม

- พ.ร.บ. ผลิตยุติธรรมฯ - ผลิตสื่อประชาสัมพันธ์กระบวนการยุติธรรม 4 ฉบับ
- พ.ร.บ. คุ้มครองผู้บริโภค - ผลิตสื่อประชาสัมพันธ์สิทธิผู้บริโภค (ปีละครั้ง)
- พ.ร.บ. คุ้มครองแรงงาน
- บริการขอสงวนลิขสิทธิ์งานสร้างสรรค์
- เผยแพร่สื่อสิ่งพิมพ์ (รวมอิเล็กทรอนิกส์) ๓,๖๐๐ ชิ้น

ประเด็นหลักที่ประชาชนต้องการให้มีการสร้างการรับรู้

- การลดความเหลื่อมล้ำในสังคม
- กฎหมายที่ทันสมัยทันโลกทันคน
- สิทธิมนุษยชน และการปกป้องสิทธิ
- กฎหมายที่สอดคล้องกับปัญหาจริง
- คดีที่ตัดสินคดีและศาล
- การคุ้มครองสิทธิผู้บริโภค และการบริการประชาชน
- การได้คำปรึกษาทางกฎหมาย (ฟรี) : โทรศัพทวิสัญญี (๒๒, ๕๕, ๑๖๖, ๑๖๗) และ ๘ ประเด็นกฎหมายที่สังคมสนใจ (Hot Issue) "๖ ประเด็นที่สังคมสนใจ"

เครื่องมือ/สื่อต่างๆ

- Infographics
- สมุดภาพ Infographic คู่มืออธิบายกฎหมาย
- VDO Motion Graphic
- CD เสียงความรู้กฎหมาย
- Box Set ชุดความรู้กฎหมายฉบับพกพา (โปสเตอร์ | พจนานุกรม | Infographic | ...)
- จัดโครงการ/กิจกรรม
- Website คลังความรู้กฎหมาย
- เกมจับคนผิด
- JUSTICE GAME

ช่องทางเผยแพร่

Online	Website : www.justicechannel.org Facebook Instagram Twitter YouTube TikTok สมัครวิทยุกระจายเสียง
Offline	โครงการ Did you know "รู้ซิโง!" โครงการให้ความรู้คดีคดีที่ 0, 1, 0, 2 โครงการประชาสัมพันธ์กระบวนการยุติธรรม โครงการตามงานฯ ส่งเสริมสิทธิผู้บริโภคตามมติโพธิ์ โครงการสร้างจิตสำนึกแก่ประชาชนที่เลือกใช้บริการกระบวนการยุติธรรม
เครือข่าย	เครือข่ายวิชาชีพ เครือข่ายประชาชน
เครือข่าย	เครือข่ายประชาชน เครือข่ายสื่อมวลชน

ช่องทาง Online

ns-ของกรมสร้างสื่อความรู้ด้านกฎหมาย

การสร้างการรับรู้กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม

Youtube : Justicechannel.TV
22,394 คน subscribers
การดู 6,927,983 ครั้ง

Fanpage : @weareoja
กดติดตาม 141,327 คน
คนถูกกดจาก 139,143 คน, 877,000 ครั้ง
ร่วมเป็นโพล ๕๘,๐๐๐ คน (๕-1๗ ม.ค. ๕๖)

www.oja.go.th
ผู้เยี่ยมชม ๘32,969 คน

TikTok
ผู้ติดตาม 95 คน
โพล 56 โพล

Instagram : law_infographic
ผู้ติดตาม 2,357 คน
โพล 458 โพล

Justicechannel.org
คลังความรู้กฎหมาย
การเปิดดู 1,110,782 คน

Twitter : weareoja
ผู้ติดตาม 4,036 คน

ส่วนที่ ๑

การดำเนินงานของสำนักงานกิจการยุติธรรม

**การขับเคลื่อนการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรม
ของสำนักงานกิจการยุติธรรม**

สำนักงานกิจการยุติธรรม (สกธ.) มีภารกิจในการขับเคลื่อนการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรม เพื่อให้ประชาชนได้พึ่งพาและให้สังคมเห็นว่า กระบวนการยุติธรรมของประเทศไทยมีความน่าเชื่อถือและเชื่อมั่น รวมทั้งรับผิดชอบในงานธุรการของคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ และมีภารกิจดำเนินการเกี่ยวกับนโยบายและการพัฒนากระบวนการยุติธรรม โดยการศึกษาวิจัยการประเมินการบังคับใช้กฎหมายและทำผลให้คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ประกอบการพิจารณากำหนดแนวการดำเนินงานของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของมีทิศทางการดำเนินการที่สามารถอำนวยความสะดวกยุติธรรมให้แก่ประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพและไปในทิศทางเดียวกัน

ความร่วมมือและการประสานงานทางวิชาการ

การสร้างกลไกเชื่อมโยง
ระหว่างคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (กพยช.)
และคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมระดับจังหวัด (กพยจ.)

คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (กพยช.)
พระราชบัญญัติพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ กำหนดให้คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ มีหน้าที่ศึกษาและเสนอแนะทางวิชาการและทางนโยบายแก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของหน่วยงานในกระทรวงยุติธรรมที่มีอำนาจหน้าที่ทางวิชาการและทางวิชาการ

อำนาจหน้าที่

1. ศึกษาคณะอนุกรรมการบริหารงานยุติธรรมระดับจังหวัดและคณะอนุกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมระดับจังหวัด
2. เสนอแนะและให้ความเห็นเกี่ยวกับ การกำหนดนโยบายและแผนงาน การบริหารงานยุติธรรม คณะรัฐมนตรีหรือผู้พิจารณา
3. ศึกษาและให้ความเห็นเกี่ยวกับ การบริหารงานยุติธรรม คณะรัฐมนตรีหรือผู้พิจารณา
4. ประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการบริหารงานยุติธรรมให้สอดคล้องกันและสนับสนุนให้บุคลากรและองค์กรที่เกี่ยวข้องในการบริหารงานยุติธรรม

องค์ประกอบ

- 1. คณะอนุกรรมการ
- 2. คณะอนุกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรม
- 3. คณะอนุกรรมการพัฒนาและส่งเสริมการวิจัยในการบริหารงานยุติธรรม
- 4. คณะอนุกรรมการพัฒนาความรู้และส่งเสริมคุณธรรมแก่บุคคลในทางยุติธรรม
- 5. คณะอนุกรรมการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศกระทรวงยุติธรรม
- 6. คณะอนุกรรมการกำหนดคุณวุฒิศาสตร์และแผนงานในการเตรียมความพร้อมและรองรับการจัดตั้งศาลชั้นต้นและแผนกคดีในศาลยุติธรรม

คณะกรรมการภายใต้ กพยช.
(คณะอนุกรรมการประสานและพัฒนาระบบงานยุติธรรม)

สำนักงานกิจการยุติธรรม (สจธ.)
ฝ่ายเลขานุการ กพยช.

สำนักงานยุติธรรมจังหวัด (สยจ.)
ฝ่ายเลขานุการ กพยจ.

กระทรวงยุติธรรม
โดยกองประสานราชการยุติธรรมจังหวัด (ปจธ.)

คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมระดับจังหวัด (กพยจ.)

อำนาจหน้าที่

01. เสนอแผนการดำเนินงาน
02. ควบคุมและติดตามการดำเนินงาน
03. ควบคุมและติดตามการดำเนินงาน
04. ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
05. ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
06. ศึกษาคณะอนุกรรมการ
07. ศึกษาคณะอนุกรรมการ
08. ศึกษาคณะอนุกรรมการ

องค์ประกอบ

- ประธานกรรมการ
- ที่ปรึกษา
- กรรมการ
- เลขาธิการ

➤ สกธ. ทำหน้าที่ในฐานะฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (กพยช.) และภารกิจภายใต้ยุทธศาสตร์ของกระทรวงยุติธรรม โดยในการทำหน้าที่ภายใต้ฝ่ายเลขานุการ กพยช. มีความพยายามขับเคลื่อนกระบวนการยุติธรรมให้มีศักยภาพการประสานความร่วมมือในกระบวนการยุติธรรมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อปรับปรุง ส่งเสริมประสิทธิภาพในการอำนวยความยุติธรรม เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนเพิ่มมากที่สุด ทั้งนี้ โดยมุ่งหวังว่าทุกการเปลี่ยนแปลงจะก้าวทันต่อความเปลี่ยนแปลงต่อบริบทของสังคม ซึ่งถือเป็นเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๙ ดังนั้น ในการหารือครั้งนี้ จะนำเสนอภารกิจการขับเคลื่อนงานภายใต้กลไกของ กพยช. ซึ่งจะมีคณะอนุกรรมการภายใต้ กพยช. จำนวน ๑๐ คณะ ดังนี้

- ๑) คณะอนุกรรมการประสานและพัฒนาระบบงานยุติธรรม
- ๒) คณะอนุกรรมการพัฒนากฎหมายและการบังคับใช้
- ๓) คณะอนุกรรมการพัฒนาและส่งเสริมการวิจัยในกระบวนการยุติธรรม
- ๔) คณะอนุกรรมการพัฒนาความรู้และส่งเสริมคุณธรรมแก่บุคคลในทางยุติธรรม
- ๕) คณะอนุกรรมการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศกระทรวงยุติธรรม
- ๖) คณะอนุกรรมการกำหนดคุณวุฒิศาสตร์และแผนงานในการเตรียมความพร้อมและรองรับการจัดตั้งศาลชั้นต้นและแผนกคดีในศาลยุติธรรม

๗) คณะอนุกรรมการพัฒนานโยบายและประสานงานกระบวนการยุติธรรม จังหวัดชายแดนภาคใต้

๘) คณะอนุกรรมการปฏิรูปตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

๙) คณะอนุกรรมการด้านการปฏิรูปการพัฒนามาตรฐานการต่อผู้กระทำผิดอาญา แทนการควบคุมตัว โดยการมีส่วนร่วมขององค์กรสหวิชาชีพและชุมชน

๑๐) คณะอนุกรรมการส่งเสริมพัฒนาและขับเคลื่อนการดำเนินงานใกล้เคียง รั้งข้อพิพาท

หน้าที่และอำนาจของ กพยช. ตามพระราชบัญญัติพัฒนาการบริหารงาน ยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๙ เพื่อเป็นองค์กรกลางในการกำหนดแนวทางการพัฒนากระบวนการ ยุติธรรมในภาพรวม และประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมให้เกิด การพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมอย่างบูรณาการ โดยแบ่งหน้าที่และอำนาจได้ ดังนี้

(๑) จัดทำแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติและแผนแม่บทเทคโนโลยี สารสนเทศกระบวนการยุติธรรมเสนอต่อคณะรัฐมนตรี

(๒) เสนอแนะและให้ความเห็นเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายและแนวทางการ บริหารงานยุติธรรมต่อคณะรัฐมนตรี

(๓) พิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานยุติธรรมที่คณะรัฐมนตรี ขอให้พิจารณา

(๔) ประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานยุติธรรมแก้ไข ข้อขัดข้องที่เป็นปัญหาอุปสรรค และส่งเสริมความร่วมมือในการบริหารงานยุติธรรม

(๕) ศึกษา วิเคราะห์ และประเมินผลการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายหรือ การปฏิบัติตามแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ

(๖) ศึกษา วิเคราะห์ และวิจัย เพื่อกำหนดแนวทาง ยุทธศาสตร์ และมาตรการ ในการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานยุติธรรม

(๗) ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการบริหารงานยุติธรรม

องค์ประกอบของคณะกรรมการ กพยช. ประกอบด้วย

(๑) นายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ

(๒) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เป็นรองประธานกรรมการ

(๓) หัวหน้าส่วนราชการและผู้ทรงคุณวุฒิในกระบวนการยุติธรรม เป็นกรรมการ

(๔) สกธ. เป็นเลขานุการคณะกรรมการ

➤ **การสร้างกลไกเชื่อมโยงในระดับพื้นที่ระหว่างคณะกรรมการ พัฒนาการบริหารงานยุติธรรม (กพยช.) และคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงาน ยุติธรรมระดับจังหวัด (กพยจ.)** ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐ เห็นชอบ ในหลักการแต่งตั้ง คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมระดับจังหวัด และให้กระทรวงมหาดไทย กระทรวงยุติธรรม และสำนักงานประสานดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง

ตามที่ กพยช. เสนอ เพื่อเป็นกลไกการอำนวยความสะดวก และการประสานความร่วมมือในระดับจังหวัด โดยมีองค์ประกอบของ กพยจ. ที่สำคัญประกอบด้วยผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธานกรรมการ อัยการจังหวัด เป็นที่ปรึกษา และมีกรรมการ ได้แก่ ผู้แทนภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๑๕ คน และสำนักงานยุติธรรมจังหวัด (สยจ.) เป็นกรรมการและเลขานุการ มีหน้าที่และอำนาจ ดังนี้

(๑) เสนอแผนการดำเนินงาน แผนยุทธศาสตร์จังหวัด แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาจังหวัด แผนบูรณาการงบประมาณจังหวัด

(๒) บูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานราชการ องค์กรเอกชน และประชาชนในการแก้ไขฟื้นฟู ติดตามดูแล ช่วยเหลือและสงเคราะห์ผู้กระทำผิดในชุมชนที่เหมาะสม และสอดคล้องกับสถานการณ์ของจังหวัด ตลอดจนเป็นหน่วยงานในการสนับสนุนงบประมาณในพื้นที่

(๓) กำหนดแนวทางในการส่งเสริมสนับสนุนให้ส่วนราชการ หน่วยงาน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เสริมสร้างให้ประชาชนในจังหวัดเข้าถึงการบริการในกระบวนการยุติธรรมรวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนให้ภาคประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการให้บริการในกระบวนการยุติธรรม

(๔) กำหนดแนวทางการป้องกัน ฝ้าระวังปัญหาอาชญากรรม การทุจริต ประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่รัฐ และการกระทำผิดกฎหมายต่าง ๆ ในจังหวัด รวมถึงการแจ้งเบาะแสข้อมูลการกระทำผิดกฎหมาย

(๕) ประสานกำกับดูแลเกี่ยวกับการเชื่อมโยงฐานข้อมูล เช่น ข้อมูลระบบงาน ข้อมูลกลุ่มเป้าหมายฯ ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในจังหวัด

(๖) กำกับ ติดตาม และรายงานผลการดำเนินการเสนอข้อคิดเห็น เพื่อปรับปรุงมาตรการกลไกในการดำเนินการ ให้คณะกรรมการภายใต้คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อรายงานต่อคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติทราบและพิจารณา

(๗) แต่งตั้งคณะกรรมการ หรือคณะทำงาน หรือศูนย์ขับเคลื่อน การดำเนินงานของคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมระดับจังหวัด เพื่อสนับสนุน การดำเนินการอื่นใด เพื่อให้การดำเนินการเกิดเป็นรูปธรรมและเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

(๘) ดำเนินการอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจากนายกรัฐมนตรื คณะรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

➤ ปัจจุบัน สกธ. ได้ศึกษาจัดทำโครงการ Sandbox นำร่อง เพื่อให้ กพยจ. เป็นศูนย์กลางการกระจายการอำนวยความสะดวกยุติธรรม ให้มีความสอดคล้องกับเป้าหมายของ แผนแม่บท และแนวทางการขับเคลื่อนงานของ กพยช. ไปสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่ โดยจะมีการ ทำงานในรูปแบบไตรภาคี ๓ ฝ่าย ได้แก่ สำนักงานกิจการยุติธรรม (สกธ.) ในฐานะฝ่ายเลขานุการของ กพยช. สำนักงานยุติธรรมจังหวัด (สยจ.) ในฐานะฝ่ายเลขานุการ กพยจ. และกองประสาน ราชการยุติธรรมจังหวัด (ปสจ.) ซึ่งเป็นกลุ่มงานที่มีหน้าที่ในการประสานการขับเคลื่อนในระดับ จังหวัด และหากไตรภาคีสามารถขับเคลื่อนงานให้บรรลุตามโครงสร้าง หน้าที่และอำนาจ จะทำให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชน และจะก่อให้เกิดผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรมในอนาคตต่อไป

➤ สกธ. มีความพร้อมที่จะประสานความร่วมมือกับทุกหน่วยงานในกระบวนการ ยุติธรรม ภายใต้แผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ ซึ่งจะสิ้นสุดตามแผนในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ และปัจจุบันการจัดทำร่างแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๖๙) ได้ผ่านความเห็นชอบของสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แล้ว และอยู่ระหว่างการเสนอขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี เพื่อนำไปสู่การประกาศใช้แผน แม่บทฯ ฉบับที่ ๔ ต่อไป

การศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และการพัฒนา

ต่อการบริหารงานยุติธรรม

ความก้าวหน้าการขับเคลื่อนงานของ สกธ. มีกลไกและกลยุทธ์ความร่วมมือการประสานงานทางวิชาการ ทั้งกับสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) สถาบันการศึกษา นักวิชาการ และองค์กร เพื่อศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมในการขับเคลื่อนแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมและแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศกระบวนการยุติธรรม ดังนี้

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 29) พ.ศ. 2565
(เพิ่มเกณฑ์อายุเด็กในกรณีที่เกิดกระทำความผิดอาญา)

- ความเป็นมา :** กระทรวงยุติธรรมได้รับประเด็นตามข้อเสนอแนะจากรายงานทบทวนสถานการณ์สิทธิมนุษยชนของประเทศไทย ภายใต้กลไก Universal Periodic Review (UPR) รอบที่ 2 (พ.ศ. 2559 ถึง พ.ศ. 2563) ซึ่งเป็นกระบวนการของคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ
- เป้าหมาย :** พัฒนาระบบการยุติธรรมทางอาญาสำหรับเด็กและเยาวชน และยกระดับมาตรฐานการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนให้เหมาะสมตามช่วงวัย
- สาระสำคัญ :** 1) การปรับเพิ่มเกณฑ์อายุขั้นต่ำในการรับโทษทางอาญา จากเดิม 10 ปี แก้ไขเป็น 12 ปี” โดยเสนอให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา 2 มาตรา ได้แก่ มาตรา 73 และมาตรา 74
2) กฎหมายฉบับนี้ ได้ดำเนินการโดยคำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ เพื่อให้เด็กได้รับการปฏิบัติที่เหมาะสม และกลับตัวเป็นคนดีอยู่ร่วมกับสังคมได้ เนื่องจากการนำเด็กเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมตั้งแต่อายุน้อยเป็นผลเสียมากกว่าผลดี และการปรับอายุเป็น 12 ปี จะเป็นประโยชน์ใน 3 มิติ ต่อตัวเด็ก ต่อครอบครัว และสังคม และต่อประเทศ

เหตุผลในการปรับเพิ่มเกณฑ์อายุขั้นต่ำในการรับโทษทางอาญา จาก 10 ปี เป็น 12 ปี

- ต่อตัวเด็ก** พัฒนาการด้านต่าง ๆ สติปัญญา และสมอง
- ต่อครอบครัวและสังคม** ลดการค่าใช้จ่ายในการต่อสู้คดี และป้องกันกระทำความผิดซ้ำ
- ต่อประเทศ** ได้ดำเนินการตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก และกลไกการตรวจสอบสถานการณ์สิทธิมนุษยชนของคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ Universal Periodic Review : UPR

จัดทำโดย สถาบันวิจัยและพัฒนากระบวนการยุติธรรม สำนักงานกิจการยุติธรรม

➤ **พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๙) พ.ศ. ๒๕๖๕** ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๖๕ และมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๖๕ โดยพระราชบัญญัติฯ จะเป็นการกำหนดเพิ่มเกณฑ์อายุเด็กในกรณีที่เกิดกระทำความผิดอาญาจากเดิมอายุ ๑๐ ปี แก้ไขเป็นอายุ ๑๒ ปี โดยเสนอให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา จำนวน ๒ มาตรา ได้แก่ มาตรา ๗๓ และมาตรา ๗๔ ซึ่งเป็นการคำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ เพื่อให้เด็กได้รับการปฏิบัติที่เหมาะสม และกลับตัวเป็นคนดีอยู่ร่วมกับสังคมได้ เนื่องจากการนำเด็กเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมตั้งแต่อายุน้อยเป็นผลเสียมากกว่าผลดี และการปรับอายุเป็น ๑๒ ปี จะเป็นประโยชน์ใน ๓ มิติ ต่อตัวเด็ก ต่อครอบครัวและสังคม รวมทั้งต่อประเทศ

ปัจจุบัน สกธ. ได้มีการสนับสนุนเชิงวิชาการโดยการศึกษารูปแบบการนำพระราชบัญญัติฯ ไปใช้บังคับ ซึ่งคาดว่าจะในปี ๒๕๖๖ จะมีคู่มือการปฏิบัติงานให้แก่ทุกภาคส่วนในรูปแบบ Electronic Book หรือ E-Book ทั้งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ที่จะต้องทำงานร่วมกัน เพื่อให้บรรลุตามเจตนารมณ์ของกฎหมายฉบับดังกล่าวต่อไป

พระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕

วัตถุประสงค์ : เพื่อให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมทุกขั้นตอนให้ชัดเจน เพื่อให้ประชาชนได้รับความยุติธรรมโดยไม่ล่าช้า และให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบได้ว่าหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมจะพิจารณาเรื่องที่อยู่ระหว่างการดำเนินงานเสร็จสิ้นเมื่อใด รวมทั้งตรวจสอบความคืบหน้าได้ผ่านช่องทางที่หลากหลาย และกำหนดระยะเวลาเพื่อให้เกิดผลกระทบต่อความเป็นอิสระในการอำนวยความสะดวกหรือการดำเนินงานโดยผู้ร้องขอบุคคลใดไม่ได้ (มาตรา ๔)

หน่วยงานที่ต้องดำเนินการตาม พ.ร.บ. : (๑) กระทรวงกลาโหม (๒) กระทรวงมหาดไทย (๓) กระทรวงยุติธรรม (๔) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (๕) สำนักงาน ป.ป.ช. (๖) สำนักงาน ป.ป.ท. (๗) กกต. (๘) ป.ป.ช. (๙) ศาล (๑๐) องค์การอัยการ (๑๑) หน่วยงานอื่นที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา (มาตรา ๕)

1 “หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม” คือ หน่วยงานหรือองค์กรซึ่งมีหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม

2 “การดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม” คือ การดำเนินงานทางแพ่ง ทางอาญาและทางปกครอง รวมถึงการดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ

3 “ศาล” คือ ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลทหาร และศาลรัฐธรรมนูญ

4 “ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง” คือ คู่ความ คู่กรณี ผู้ต้องหา และผู้เสียหาย ทั้งนี้ ให้หมายความรวมถึงผู้มีอิทธิพลต่อการทบทวนบุคคลอื่น ๆ ตามกฎหมายหรือในฐานะทนายความ

หน้าที่ที่ต้องดำเนินการ

๑. กำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จในการพิจารณาเรื่องในขั้นตอนต่าง ๆ ของการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่และอำนาจของตน เว้นแต่มีกฎหมายกำหนดระยะเวลาไว้เป็นอย่างอื่น (มาตรา ๖)

๒. จัดให้มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงข้อมูลโดยสะดวกและรวดเร็ว เพื่อให้ทราบและตรวจสอบความคืบหน้าได้ (มาตรา ๘)

๓. จัดให้มีผู้รับผิดชอบเพื่อรับเรื่องกรณีผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับความเดือดร้อนจากความล่าช้า และให้ตรวจสอบความคืบหน้าและแจ้งผลภายใน ๑๕ วัน และรายงานผู้บังคับบัญชาทราบ (มาตรา ๙)

๔. ให้เก็บรวบรวมข้อมูลสถิติ ระยะเวลาการดำเนินงาน วัตถุประสงค์การดำเนินงาน และเผยแพร่ให้ประชาชนทราบทุกปี (มาตรา ๑๐)

๕. ตรวจสอบขั้นตอนและระยะเวลาดำเนินงาน อย่างน้อยทุกสามปี (มาตรา ๑๑)

กำหนดระยะเวลาให้ประกาศและเผยแพร่ในรูปแบบที่ประชาชนสามารถเข้าถึงและเข้าใจได้ง่าย (มาตรา ๖)

ผู้รับผิดชอบต้องดำเนินงานภายในกำหนดระยะเวลา หากไม่แล้วเสร็จ ให้ดำเนินการ ดังนี้ (มาตรา ๗)

- * บันทึกเหตุแห่งความล่าช้า
- * กำหนดระยะเวลาที่คาดว่าจะแล้วเสร็จโดยเร็ว
- * รายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ
- * หน่วยงานแจ้งให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบถึงเหตุแห่งความล่าช้า + กำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จโดยเร็ว

กรณีใดกรณีหนึ่ง ให้ดำเนินการทางวินัย (มาตรา ๗)

- * ไม่รายงาน
- * ผู้บังคับบัญชา
- * ความล่าช้าเกินสมควรแก่เหตุ/ไม่มีเหตุสุดวิสัย
- * ไม่แจ้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ

ผู้รักษาการ (มาตรา ๑๒)

- นายกรัฐมนตรี
- ประธานศาลฎีกา ศาลปกครองสูงสุด ศาล รธน.
- ทม. กลาโหม/มหาดไทย/ยุติธรรม
- ประธาน กกต./ป.ป.ช.
- อัยการสูงสุด

* พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา (๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๕) เป็นต้นไป คือ วันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๖๖ (มาตรา ๒)

➤ **พระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕** ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๕ และจะมีผลใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนด ๙๐ วัน นับแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป คือ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖ อย่างไรก็ตาม เนื่องจากพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้หลายหน่วยงาน และไม่ได้กำหนดเรื่องมาตรการให้คุ้ม-ให้โทษไว้ ซึ่งโอกาสที่จะนำไปสู่ความสำเร็จอาจจะต้องใช้ระยะเวลาในการนำไปสู่การปฏิบัติและเกิดผลในเชิงรูปธรรม จึงจะต้องมีการใช้กลไกการประสานความร่วมมือจากหลายภาคส่วนอย่างจริงจัง

ดังนั้น ในวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๖๕ จะมีการประชุม กพยช. โดยจะมีการนำประเด็นเรื่องการมอบหมายให้ สกธ. ในฐานะฝ่ายเลขานุการของ กพยช. เป็นหน่วยงานอำนวยความสะดวกให้กับหน่วยงานที่อยู่ในกระบวนการยุติธรรมหรือไม่ ซึ่งหาก กพยช. มีมติเห็นชอบให้ สกธ. เป็นศูนย์กลางทำหน้าที่ในฐานะอำนวยความสะดวก ภายใต้ศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรม (DATA EXCHANGE CENTER: DXC) โดยการเพิ่มฐานข้อมูลในเรื่องดังกล่าว

รายงานสรุปการเดินทาง เรื่อง “ติดตามความก้าวหน้า พัฒนาการต่อกระบวนการยุติธรรม และหลักประกันความปลอดภัยของสังคม”

เพื่อให้ทุกหน่วยงานได้ใช้ประโยชน์จากพระราชบัญญัติฯ และสามารถทำให้บรรลุตามเจตนารมณ์ โดยจัดทำระบบการจัดการฐานข้อมูลการติดตามเริ่มตั้งแต่ขั้นตอนในชั้นตำรวจ (การรับแจ้งความ จากประชาชน) ชั้นอัยการ (คำสั่งฟ้อง – ไม่ฟ้อง) ชั้นศาล (คำพิพากษา) ชั้นภายหลังศาล มีคำพิพากษา (กรมราชทัณฑ์ กรมคุมประพฤติ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน) เพื่อให้ หน่วยงานทุกหน่วยงานและประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และทั่วถึง

พระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ ในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. 2565

กลุ่มเป้าหมาย

- ผู้กระทำความผิด 3 กลุ่ม ได้แก่ (1) เพศ (2) ชีวิตและร่างกาย และ (3) เรียกค่าไถ่ (คดีฆาตกรรม ช่มชู้กระทำความผิดทางเพศกับเด็ก ทำร้ายผู้อื่นถึงแก่ความตาย ทำร้ายได้รับอันตรายสาหัส และเรียกค่าไถ่)
- เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา 12 มาตรา

คณะกรรมการ

- คณะกรรมการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ
- คณะกรรมการพิจารณากำหนดมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ

มาตรการ

- (1) มาตรการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด และมาตรการทางการแพทย์ ใช้ระหว่างรับโทษในเรือนจำ
- (2) มาตรการเฝ้าระวังภายหลังพ้นโทษ 10 ปี
- (3) มาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษ 3 ปี
- (4) การคุมขังฉุกเฉิน 7 วัน
- ซึ่งทุกมาตรการรวมกันต้องไม่เกิน 10 ปี

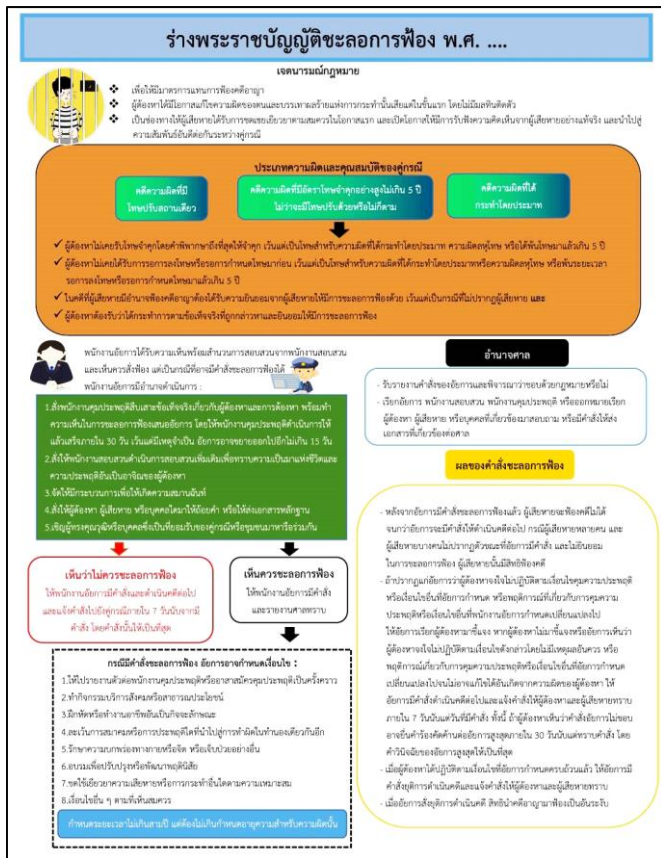
หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- หน่วยงานหลัก กระทรวงยุติธรรม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานอัยการสูงสุด และสำนักงานศาลยุติธรรม
- หน่วยงานร่วมดำเนินการ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

จัดทำโดย สถาบันวิจัยและพัฒนากระบวนการยุติธรรม สำนักงานกิจการยุติธรรม

➤ **พระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ ในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. ๒๕๖๕** ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๕ และจะมีผลใช้บังคับในวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖ โดยพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวมีแนวคิดสำคัญได้แก่ ๑) เพื่อป้องกันสังคมและผู้เสียหายจากการกระทำความผิดที่อาจเกิดขึ้นซ้ำอีก ๒) เพื่อส่งเสริมการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด รวมถึงการเฝ้าระวังการก่ออาชญากรรมสะท้อนขวัญ และ ๓) คำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องคำสั่งตามกฎหมาย เพื่อรักษาสมดุลระหว่างการป้องกันสังคมและการคุ้มครองสิทธิอย่างเหมาะสม

ปัจจุบันรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ได้มอบหมายให้กรมคุมประพฤติเตรียมความพร้อมเรื่องกฎหมายอนุบัญญัติ บุคลากร สถานที่ และงบประมาณ เพื่อรองรับการขับเคลื่อนภายใต้พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ

➤ ร่างพระราชบัญญัติชะลอการฟ้อง พ.ศ. ซึ่งได้รับความร่วมมือจากสำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานศาลยุติธรรมร่วมเป็นคณะอนุกรรมการในการพิจารณาศึกษา ร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ปัจจุบันอยู่ระหว่างขั้นตอนของสำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

➤ ร่างพระราชบัญญัติประวัติอาชญากรรม พ.ศ. ซึ่งปัจจุบันอยู่ระหว่างการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา โดยร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวมีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ยุทธศาสตร์ที่ ๖ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ และสอดคล้องกับแผนการปฏิรูปประเทศ

ในเรื่องแผนปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย ซึ่งมีกลไกดำเนินการปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับหลักการตามมาตรา ๓/๓ ของรัฐธรรมนูญ และมีกลไกทางกฎหมายเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำ และสร้างความเป็นธรรมในสังคม รวมทั้งด้านการบูรณาการยุติธรรมที่มุ่งเน้นการพัฒนากระบวนการบริหารงานยุติธรรมอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่เลือกปฏิบัติและเป็นธรรม

➤ สกธ. ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการแก้ไขปัญหาทรัพย์สินต่าง ทอดตลาดเชิงบูรณาการ ซึ่งปัจจุบันมีทรัพย์สินค้างขายทอดตลาดเกิน ๑๐ ปี และหากไม่มีการดำเนินการใด ๆ จะก่อให้เกิดความเสียหายทางเศรษฐกิจ จำนวน ๒๕๘,๖๖๙ ล้านบาท โดยเรื่องดังกล่าวอยู่ระหว่างการศึกษาร่วมกับนักวิจัย ในการออกแบบเชิงนโยบายและการบริหารจัดการที่จะต้องมีความรัดกุมและรอบคอบ นอกจากนี้ ยังมีภาคีเครือข่ายความร่วมมือในเชิงบูรณาการเพื่อบริหารทรัพย์สินต่างขายทอดตลาด อาทิ สำนักงานศาลยุติธรรม สถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กรมบังคับคดี

สาเหตุสำคัญของทรัพย์สินต่างขายทอดตลาด คือ เหตุขัดข้องด้านกระบวนการ เช่น เจ้าหน้าที่ไม่สนใจ เป็นทรัพย์สินมรดกถูกปล่อยเช่า ได้แย่งกรรมสิทธิ์ ได้แย่งแนวเขตที่ดิน การส่งหมาย การคัดค้านราคา การคัดค้านการรวมหรือแยกทรัพย์สินขาย เป็นต้น และทรัพย์สินด้อยมูลค่า เช่น ที่ดินตาบอด คอนโดร้าง คอนโดด้อยมูลค่า บุกรุก ที่ดินเกษตรนำมา

จัดสรร สาธารณูปโภคเข้าไม่ถึง ใกล้แหล่งมลภาวะ ที่ดินทับซ้อนป่าไม้ ที่ดินกัดเซาะชายฝั่ง เป็นต้น

➤ การพัฒนาวิชาชีพโนตารีปับลิก (Notary Public) ในประเทศไทย ซึ่งปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีวิชาชีพดังกล่าว แต่สภาพนายความได้จัดให้มีบริการรับรองเอกสารและลายมือชื่อแก่ประชาชน โดยให้ทนายความผู้ผ่านการอบรมความรู้และมารยาทในการทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสารเป็นผู้กระทำหน้าที่ดังกล่าว ซึ่งเป็นการแก้ไขปัญหามาตรับหนึ่งเท่านั้น และยังมีใช้การกระทำในฐานะโนตารี ทำให้เอกสารสัญญา นิติกรรมที่ทนายความจัดทำขึ้นไม่ได้รับรองสถานะให้เป็นเอกสารมหาชน ที่จะทำให้เกิดประสิทธิภาพ ความรวดเร็วในการพิจารณาคดีของศาล หรือการดำเนินธุรกิจทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ไม่ได้รับความเชื่อถืออย่างเต็มประสิทธิภาพ เมื่อเปรียบเทียบกับแนวทางปฏิบัติที่ดีของต่างประเทศ ดังนั้น เพื่อยกระดับและสร้างหลักประกันความน่าเชื่อถือเทียบเท่ากับระดับสากล และสามารถเข้าร่วมเป็นสมาชิกสมาพันธ์โนตารีสากลหรือสมาพันธ์โนตารีแห่งสหภาพ สกช. จึงได้มีการศึกษาและวิจัยวิชาชีพโนตารีปับลิกในระบบกฎหมายต่าง ๆ และหารือร่วมกับสภาพทนายความ โดยจะต้องมีการออกแบบยุทธศาสตร์ที่มียุทธการชัดเจนให้เกิดผลในเชิงรูปธรรมได้อย่างแท้จริง

การดำเนินการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศกระบวนการยุติธรรม

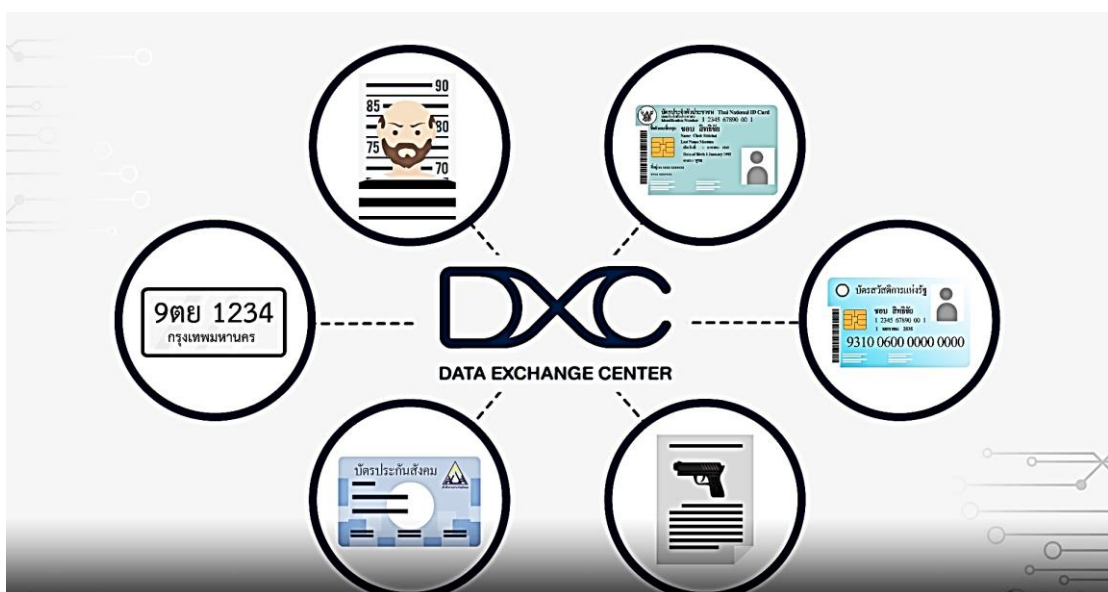
สกช. ในฐานะหน่วยงานที่มีหน้าที่ประสานความร่วมมือในการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรม จึงต้องมีการดำเนินการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศกระบวนการยุติธรรม ภายใต้ ๔ ฐาน ได้แก่ Date base (ระบบฐานข้อมูล) – Knowledge base (การพัฒนาองค์ความรู้ในการพัฒนากระบวนการยุติธรรมจะต้องเป็นองค์ความรู้ที่ถูกต้องและทันสมัย) – Quality base (คุณภาพของกระบวนการยุติธรรม) – Digital base (ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ) โดย สกช. ได้มีการจัดทำระบบภายใต้ ๔ ฐาน อาทิ

➤ **ระบบฐานข้อมูลงานวิจัยในกระบวนการยุติธรรม (Justice Knowledge Base: JKB)** ซึ่งจะเป็นระบบค้นหาและให้บริการข้อมูลที่มีประสิทธิภาพในรูปแบบ One Stop Service on Digital Platform ที่สามารถค้นหาข้อมูลด้านผลงานวิจัยในกระบวนการยุติธรรม กฎและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาวิจัย ข้อมูลเกี่ยวกับนักวิจัยและผู้ทรงคุณวุฒิ ระบบการบริหารจัดการโครงการวิจัย การบริการให้คำปรึกษาด้านการทำการศึกษาค้นคว้าวิจัย รายการสื่อเผยแพร่ และนำประวัติการเรียกใช้บริการมาวิเคราะห์ประมวลผล ตลอดจนช่องทางรองรับความคิดเห็น โดยมีเทคโนโลยีดิจิทัลและระบบสารสนเทศ ช่วยรองรับในการจัดการระบบการจัดเก็บ ส่งต่อ และเข้าถึงข้อมูล Develop Webpage แบบ One Stop Service และยังเป็นหน่วยให้บริการข้อมูลด้านการวิจัยแบบเบ็ดเสร็จครบวงจร มีระบบปฏิบัติการแบบ Interactive และเทคโนโลยี Chat Bot เข้ามาเป็นตัวช่วยในการตอบข้อซักถาม

➤ **การจัดทำศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรม (DATA EXCHANGE CENTER: DXC)** ซึ่งต่อไปในอนาคตจะมีการยกระดับเป็นศูนย์ปฏิบัติการฐานข้อมูลการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ที่มีเป้าหมายเป็นศูนย์กลางข้อมูลขนาดใหญ่ด้านกระบวนการยุติธรรม และพัฒนาฐานข้อมูลขนาดใหญ่ และเชื่อมโยงข้อมูลหน่วยงานภาครัฐเพื่อรายงานสถานการณ์ด้านกระบวนการยุติธรรมในทุกมิติ

วัตถุประสงค์หลักการจัดตั้งศูนย์ DXC เพื่อบูรณาการด้านข้อมูลในกระบวนการยุติธรรมให้สามารถนำมาใช้ได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพและเป็นเครื่องมือกลไกให้แก่เจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรม โดยระบบ DXC มีเป้าหมายเป็นศูนย์ให้บริการด้านการบูรณาการข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมอย่างครบวงจร เช่น ด้านการบริการแลกเปลี่ยนข้อมูล ด้านการบริการสืบค้นข้อมูล ด้านการบริการจัดเตรียมและบริการข้อมูลทางสถิติ เป็นต้น โดยในแต่ละปีจะมีผู้เข้าใช้บริการระบบ DXC ประมาณ ๖ – ๗ ล้านครั้ง โดยการให้ข้อมูลจะมีระบบการเฝ้าระวังและการตรวจสอบตามมาตรฐานสากล ISO 27001 ซึ่งเป็นระบบบริหารจัดการความปลอดภัยของข้อมูลที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒ ทำให้ผู้ปฏิบัติมีความมั่นใจในระบบการให้บริการข้อมูล

นอกจากนี้ ระบบ DXC ยังช่วยอำนวยความสะดวกและรวดเร็วให้กับหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ดังนี้

๑) การค้นหาข้อมูลบุคคลที่เกี่ยวข้องกับคดีต่าง ๆ ในระบบ DXC สามารถทำได้อย่างสะดวก รวดเร็ว ผ่านเว็บไซต์ และ mobile Application

๒) การทำงานไม่ซ้ำซ้อนกับระบบของหน่วยงาน เนื่องจากระบบ DXC มีช่องทางให้ระบบของหน่วยงานสามารถเรียกข้อมูลไปใช้ได้ ผ่านบริการที่เรียกว่า API Portal ๓) ช่วยสนับสนุนข้อมูลอื่น ๆ กับเจ้าหน้าที่ให้สามารถทำงานได้ สะดวกและรวดเร็วขึ้น

ปัจจุบันบริการ DXC มีอยู่ ๔ บริการหลัก ได้แก่

๑) บริการระบบสืบค้นและจัดทำรายงานข้อมูลผู้กระทำความผิด เป็นบริการสืบค้นข้อมูลและจัดทำรายงาน ประวัติบุคคลของผู้กระทำความผิด โดยสามารถค้นหาได้ทั้งแบบการค้นหารายฐานข้อมูล หรือ Local Search และรูปแบบรายงานสรุปจากทุกฐานข้อมูล หรือ Single Report

๒) บริการระบบรับส่งข้อมูลที่อยู่ในระบบ DXC ผ่าน API Portal เป็นบริการรับส่งข้อมูลที่ต้องการในระบบ DXC ไปยังระบบของหน่วยงานอย่างอัตโนมัติ ผ่าน API Portal

๓) บริการรายงานข้อมูลสำหรับผู้บริหาร (BI Report) เป็นการบริหารรายงานข้อมูลในภาพรวมของกระบวนการยุติธรรม เช่น รายงานอัตราการกระทำความผิดซ้ำ และรายงานระยะเวลาในการดำเนินคดีอาญา เป็นต้น

๔) บริการผ่านระบบ mobile Application ผู้ใช้งานสามารถสืบค้นข้อมูลในระบบ DXC ผ่านอุปกรณ์โทรศัพท์เคลื่อนที่และแท็บเล็ตได้ทุกที่ทุกเวลา

ปัจจุบัน DXC มีหน่วยงานภาครัฐให้ความร่วมมือในเครือข่ายมากกว่า ๒๐ หน่วยงาน และมีจำนวนฐานข้อมูลที่เชื่อมโยงมากกว่า ๓๕ ฐานข้อมูล เช่น กรมการปกครอง (ฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร บัตรประจำตัวประชาชน ที่อยู่บุคคลทุกประเภท ผู้ออกหนังสือผ่านแดนทั้งหมด ทะเบียนบุคคลต่างด้าว ใบอนุญาต ป.๔ ครอบครองอาวุธปืน ใบสูติบัตร ภาพใบหน้า) กรมราชทัณฑ์ (ฐานข้อมูลผู้ต้องขัง อาัยด์ตัวผู้ต้องขัง ภาพใบหน้าผู้ต้องขัง) กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (ฐานข้อมูลเด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิด) กรมคุมประพฤติ (ฐานข้อมูลผู้ถูกคุมประพฤติ) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ฐานข้อมูลหมายจับ ผู้กระทำความผิดกฎหมาย คดีรกรหาย ประวัติบุคคลสูญหาย) สำนักงานอัยการสูงสุด (ฐานข้อมูลสารบบคดี) กรมที่ดิน (ฐานข้อมูลการครอบครองกรรมสิทธิ์ที่ดินและห้องชุด)

ระบบ DXC มีการเชื่อมโยงระบบฐานข้อมูลกับระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลภาครัฐอื่น ๆ ได้แก่ ระบบบูรณาการฐานข้อมูลประชาชนและการบริการภาครัฐ (Line Center) และในอนาคตจะมีการเชื่อมโยงกับศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลภาครัฐ หรือ GDX ในระยะต่อไป

➤ **การจัดทำและพัฒนาโครงการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย โดยใช้เครื่องมือประเมินผลการบังคับใช้กฎหมาย (Law Enforcement Indicator – LEI)** จัดทำขึ้นเนื่องจากกฎหมายที่บัญญัติขึ้นมีจำนวนมากเกินไป มีความซ้ำซ้อน ไม่เหมาะสมกับสภาพ และลักษณะของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป และไม่สอดคล้องต่อเจตนารมณ์หลักของกฎหมาย

ที่ได้บัญญัติไว้ จึงจำเป็นต้องมีการสร้างและพัฒนาแพลตฟอร์มนวัตกรรมการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย หรือ LEI-AI มีเป้าหมายสำคัญเป็นระบบการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายผ่านระบบสารสนเทศแพลตฟอร์ม ทั้งกฎหมายที่มีการบังคับใช้อยู่แล้วและครบรอบระยะเวลาการประเมินผล หรือใช้ในการประเมินร่างกฎหมายที่กำลังจะเสนอเพื่อพิจารณา บังคับใช้เป็นกฎหมาย อันจะนำไปสู่การทบทวนและปรับปรุงระบบกฎหมายให้มีเท่าที่จำเป็น และบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

➤ **การจัดทำศูนย์พยากรณ์สถานการณ์อาชญากรรมแห่งชาติ** ซึ่งคาดว่าจะเปิดให้ประชาชนบางส่วนได้ใช้บริการศูนย์ฯ ในปลายปี ๒๕๖๖ โดยศูนย์ฯ จะมีระบบการพยากรณ์สถานการณ์อาชญากรรมในรูปแบบ Application on mobile ดังนี้

๑) มีระบบแจ้งเตือน เมื่อประชาชนอยู่ในพื้นที่ใดจะมีการแจ้งเตือน เช่น ในพื้นที่ที่ประชาชนอยู่นั้นมีโอกาสที่จะเกิดอาชญากรรมหรือไม่ และถ้ามีการก่ออาชญากรรมจะอยู่ในระดับใด เป็นต้น

๒) หากมีสถานการณ์อาชญากรรมที่อาจเกิดขึ้น จะมีการแจ้งเตือนวิธีการเฝ้าระวัง

๓) การให้ข้อมูลเพื่อให้ผู้ประสบเหตุนำมาแก้ไขปัญหา เช่น หมายเลขโทรศัพท์ฉุกเฉินของสถานีตำรวจ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สถานที่ที่จะต้องได้รับการช่วยเหลือ เป็นต้น

การพัฒนาบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม

การพัฒนาบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม สกธ. มีการจัดฝึกอบรมหลักสูตรการบริหารงานยุติธรรมในระดับสูงและระดับกลาง การฝึกอบรมหลักสูตรการป้องกันอาชญากรรมกับการอำนวยความสะดวกยุติธรรมในสังคม และหลักสูตรการพัฒนาศักยภาพนักวิจัยในกระบวนการยุติธรรม ดังนี้

➤ **การบริหารงานยุติธรรมในระดับสูง** มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ ทักษะ ทศนคติ และสมรรถนะของนักบริหารงานยุติธรรม เสริมสร้างการคิดวิเคราะห์เกี่ยวกับสถานการณ์และแนวโน้มของกระบวนการยุติธรรม และให้ข้อเสนอแนะแนวทางเพื่อพัฒนากระบวนการยุติธรรมให้ทันต่อความท้าทายในทศวรรษหน้า รวมทั้งสร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือของนักบริหารในกระบวนการยุติธรรม

➤ **การบริหารงานยุติธรรมในระดับกลาง** มีวัตถุประสงค์ เพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ ทักษะ ทศนคติให้แก่บุคลากรระดับกลางในกระบวนการยุติธรรม เสริมสร้างการคิดวิเคราะห์ การอภิปรายเกี่ยวกับสภาพปัญหาและเสนอแนะแนวทางแก้ไข เพื่อพัฒนากระบวนการยุติธรรม และสร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือของนักบริหารในกระบวนการยุติธรรม

➤ **หลักสูตรการป้องกันอาชญากรรมกับการอำนวยความสะดวกยุติธรรมในสังคม** มีวัตถุประสงค์ เพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรม ส่งเสริมการคิด วิเคราะห์ ถึงสภาพปัญหาอาชญากรรมและเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาที่เป็นรูปธรรม รวมทั้งเสริมสร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรม เพื่ออำนวยความสะดวกยุติธรรมให้แก่ประชาชน

➤ **หลักสูตรการพัฒนาศักยภาพนักวิจัยในกระบวนการยุติธรรม** มีวัตถุประสงค์ เพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับเป้าหมาย ทิศทาง และความสำคัญของการวิจัยด้านกระบวนการยุติธรรม พัฒนาทักษะด้านการวิจัย เพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนากระบวนการยุติธรรมอย่างเป็นธรรม และเสริมสร้างองค์ความรู้ ทักษะ และทัศนคติเกี่ยวกับการบริหารโครงการวิจัยและการส่งเสริมการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

การจัดทำแผนนโยบายและแนวทางการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ

➤ **(ร่าง) แผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๖๙)** มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความร่วมมือในการบริหารงานในการอำนวยความสะดวกยุติธรรมอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม โดยยึดหลักนิติธรรม

- พันธกิจ** - มุ่งสร้างความเป็นธรรมตามกฎหมายให้แก่ประชาชน
- พัฒนาระบบการยุติธรรม ให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล
 - ประสานความร่วมมือในการบริหารงานยุติธรรม ให้มีความสอดคล้องเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

เป้าหมาย – ประชาชนได้รับความยุติธรรมอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม

- การบริหารงานยุติธรรมแบบประสานสอดคล้องในทิศทางเดียวกัน

มติการบริหารงานและแนวทางการดำเนินงาน มี ๓ มติ ดังนี้

มติที่ ๑ การสร้างความเป็นธรรมตามกฎหมาย คือ การมีกฎหมายที่ดี
จำเป็น ทันสมัย สอดคล้องกับบริบทของสังคม การบังคับใช้กฎหมายตามเจตนารมณ์ การสร้าง
วัฒนธรรมการเคารพกฎหมาย

มติที่ ๒ การพัฒนากระบวนการยุติธรรมตามมาตรฐานสากล คือ
การเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมอย่างรวดเร็ว ทั่วถึง และเท่าเทียม การใช้มาตรการที่หลากหลาย
ในการยุติข้อพิพาท และการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดบนหลักสิทธิมนุษยชน

มติที่ ๓ การสร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือในการบริหารงานยุติธรรม
คือ การยกระดับกลไกการทำงานเชิงเครือข่าย การบริหารงานยุติธรรมตามหลักธรรมาภิบาล
การเชื่อมโยงและใช้ประโยชน์จากข้อมูลและเทคโนโลยี

➤ **การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ ๑๖ (SDG 16)**
ภายใต้บทบาทของ สกธ. เห็นว่า หากระบบฐานข้อมูลมีการสังเคราะห์ข้อมูลที่มีความเชื่อมั่นและ
เชื่อถือได้อันจะนำไปสู่การบรรลุตัวชี้วัดของ SDG 16 โดยการเสนอให้ กพยช. กำหนดนโยบายและ
มอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไปขับเคลื่อนตาม SDG 16 ซึ่งมีเป้าหมายตัวชี้วัดที่สำคัญ ๓ ข้อ
คือ สังคมสงบสุข (PEACE) ยุติธรรม (JUSTICE) และสถาบันธรรมาภิบาล (STRONG INSTITUTIONS)

➤ **การจัดทำร่างแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศกระบวนการยุติธรรม**
พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๖๙ เพื่อยกระดับความเชื่อมั่นในการให้บริการประชาชน โดยใช้เทคโนโลยี
ดิจิทัลที่ทันสมัยและมั่นคงปลอดภัยใน ๓ มิติ ได้แก่ มติที่ ๑ การมุ่งให้ความสำคัญกับ
การให้บริการประชาชนที่มีประสิทธิภาพ มติที่ ๒ พัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลของหน่วยงาน
ในกระบวนการยุติธรรมสู่ความเป็นเลิศ และมติที่ ๓ ระบบมีความมั่นคงปลอดภัยจากการ
ถูกโจมตี หรือจากความผิดพลาดของผู้ปฏิบัติงาน

➤ **การสร้างการรับรู้ให้กับประชาชน** ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๔
มกราคม ๒๕๖๐ เกี่ยวกับกรอบแนวทางในการป้องกันอาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพ โดย สกธ.
ได้จัดทำสื่อการเรียนรู้รูปแบบโต้ตอบ เรื่อง อาชญากรรมไซเบอร์ ซึ่งเป็นสื่อแบบการสื่อสาร
สองทาง (Two-way Communication) ทั้งนี้ สกธ. ได้ประสานความร่วมมือกับสำนักงานยุติธรรม
จังหวัดผ่านกลไกของศูนย์ยุติธรรมชุมชนนำสื่อดังกล่าวไปเผยแพร่ในระดับพื้นที่ เพื่อกระจาย
ความรู้สู่สังคมให้รู้ทันภัย ปลอดภัย และไม่ตกเป็นเหยื่อของอาชญากรรมไซเบอร์

➤ **การจัดลำดับ World Justice Project (WJP) ในการประเมิน**
สถานการณ์ เรื่อง Rule of Law Index 2022 เกี่ยวกับความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม
ประเทศเดนมาร์ก เป็นลำดับ ๑ ที่มีค่าเฉลี่ยของดัชนีอยู่ที่ ๐.๙๐ และประเทศไทยอยู่ในลำดับที่
๘๐ มีค่าเฉลี่ยของดัชนีอยู่ที่ ๐.๕๐ ดังนั้น การสร้างเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม
ต้องเกิดพลังความร่วมมือทุกภาคส่วน และมีแนวคิดที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ภายใต้การสร้าง

รากฐานที่มีความมั่นคง มีข้อมูลที่ถูกต้อง ทันสมัย และมีหลักประกันว่ากระบวนการยุติธรรมมีคุณภาพตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง และปลายทางของกระบวนการยุติธรรม โดยมีระบบดิจิทัลเข้ามาอำนวยความสะดวก รวดเร็ว ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม และหน่วยงานภาครัฐสามารถเข้าถึงความต้องการของประชาชน

ส่วนที่ ๒

การหารือและแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น

คุณหญิงพรทิพย์ โรจนสุนันท์
กรรมการและที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
ได้มีข้อซักถามและแสดงความคิดเห็น ดังนี้

๑. สกธ. เป็นหน่วยงานที่มีภารกิจในการ
ประสานความร่วมมือเกี่ยวกับการพัฒนา
การบริหารงานยุติธรรม ภายใต้กลไกของ กพยช.
จึงขอฝาก สกธ. ติดตามความคืบหน้ากฎหมายว่า
ด้วยระบบนิติวิทยาศาสตร์แห่งชาติ โดยอาจจะนำ

กฎหมายฉบับดังกล่าวไปหารือต่อที่ประชุม กพยช. หรือคณะกรรมการกฤษฎีกา

๒. ขอให้ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่และอำนาจของ สกธ. และติดตาม
ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน รวมทั้งข้อเสนอแนะ
ในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่ง กรณีสิทธิในกระบวนการยุติธรรม
อันเกี่ยวข้องกับกระบวนการชั้นสูตรพลิกศพ ซึ่งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.)
ได้เสนอเรื่องดังกล่าวต่อนายกรัฐมนตรี เนื่องจาก กสม. ได้มีการพิจารณาเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับ
มาตรฐานการให้ความเห็นเชิงวิชาการของแพทย์ผู้ทำการชันสูตรพลิกศพ และปัญหาเกี่ยวกับ
ความเชี่ยวชาญของเจ้าหน้าที่ผู้ทำการชันสูตรพลิกศพ ซึ่งอาจจะกระทบต่อสิทธิในกระบวนการ
ยุติธรรม รวมถึงกรณีไม่มีแนวทางการแก้ไขปัญหาหรือกระบวนการตรวจสอบซ้ำ เพื่อเป็น
หลักประกันและยืนยันความถูกต้องของผลการชันสูตรพลิกศพที่ชัดเจน โดยตามหนังสือ
ข้อเสนอแนะดังกล่าว กสม. ได้ข้อเสนอหลายประการ เช่น ให้มีการพัฒนาระบบนิติเวชโดยด่วน
ยกเลิกบทเฉพาะกาลของพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
(ฉบับที่ ๒๑) พ.ศ. ๒๕๕๒ ซึ่งเป็นบทเฉพาะกาลที่กำหนดเพื่อแก้ไขปัญหาระหว่างการเปลี่ยนผ่าน
ภารกิจขององค์กรที่อาจไม่มีความพร้อมในการปฏิบัติงานในระยะเริ่มแรก และบทเฉพาะกาล

จะต้องสิ้นผลบังคับใช้ แต่ปัจจุบันบทเฉพาะกาลดังกล่าวยังคงขยายระยะเวลาและมีผลใช้บังคับอยู่จนถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๐ เป็นต้น

จากข้อเสนอแนะตามหนังสือดังกล่าว เห็นควรให้ สกธ. ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการไต่สวนการตาย ตามมาตรา ๑๕๐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ที่กำหนดให้กระบวนการชันสูตรพลิกศพเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการสอบสวน โดยไม่ได้กำหนดเกี่ยวกับการจัดโครงสร้างขององค์กร ในส่วนของการพิสูจน์การตายทางนิติเวชศาสตร์อย่างเพียงพอ การพิสูจน์การตายในแต่ละครั้งจึงเป็นเพียงกระบวนการค้นหาข้อเท็จจริงเพื่อวัตถุประสงค์ในการสอบสวนเท่านั้น ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการขององค์กรเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการพิสูจน์การตาย มีหลักประกันความเป็นอิสระและความเป็นกลาง รวมทั้งสร้างมาตรฐานการชันสูตรพลิกศพให้เป็นเอกภาพ ควรมีการแยกกระบวนการชันสูตรพลิกศพออกจากกระบวนการสอบสวน และให้มีหน่วยงานทำหน้าที่ในการพิสูจน์การตายที่ไม่ได้สังกัดหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวน

๓. สกธ. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการเชื่อมโยงระบบฐานข้อมูลกับหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม เช่น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ในข้อมูลเกี่ยวกับการก่อเหตุความรุนแรงในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ข้อมูลผู้กระทำความผิดรุนแรงหรือกระทำความผิดซ้ำ เป็นต้น

๔. พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ. ๒๕๖๕ มีความเชื่อมโยงกับระบบนิติเวช เนื่องจากการซ้อมทรมานต้องมีการตรวจพิสูจน์กับแพทย์นิติเวชว่ามีการซ้อมทรมาน เพื่อให้แพทย์ได้มีการรายงานผลการพิสูจน์ได้อย่างอิสระโดยไม่ต้องรอให้เจ้าหน้าที่ตำรวจหรือญาติผู้เสียหายร้องขอ ดังนั้น สกธ. ควรมีการติดตามและประสานแก้ไขปัญหาในประเด็นดังกล่าว นอกจากนี้ เรื่องการปราบปรามการทรมานและการกระทำให้บุคคลสูญหาย ยังมีความเชื่อมโยงกับระบบติดตามคนหายและคนนิรนาม ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสนับสนุนการปฏิบัติงานติดตามคนหาย และการพิสูจน์คนนิรนามและศพนิรนาม พ.ศ. ๒๕๖๔ ซึ่งยังไม่มีการบูรณาการกับระบบ DXC

๕. สกธ. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหการกระทำผิดซ้ำ โดยศึกษาจากระบบการบริหารโทษภายในของกรมราชทัณฑ์ เนื่องจากปัจจุบันผู้ที่พ้นโทษออกจากเรือนจำยังมีการกระทำความผิดซ้ำในหลายกรณี และเห็นว่าพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. ๒๕๖๕ อาจจะยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาหรือเป็นกลไกป้องกันได้อย่างรอบด้าน

๖. สกธ. ควรมีการศึกษาวิจัยความล้มเหลวการดำเนินคดีในกระบวนการยุติธรรม ทั้งกระบวนการยุติธรรมในคดีอาญา คดียาเสพติด และคดีทุจริตคอร์รัปชัน

๗. สกธ. ควรติดตามผลการปฏิรูปตำรวจ ตามพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๕

๘. ติดตามและเร่งรัดการขับเคลื่อนร่างพระราชบัญญัติข้อมูลสารพันธุกรรมของผู้ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุก พ.ศ. ซึ่งเดิมชื่อว่าร่างพระราชบัญญัติฐานข้อมูลสารพันธุกรรม พ.ศ.

นายภาณุ อุทัยรัตน์ ที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการ และรองประธานคณะอนุกรรมาธิการด้านสิทธิมนุษยชนและสิทธิเสรีภาพ คนที่สอง ได้แสดงความคิดเห็นว่า แนวนโยบายของพลเอก เปรม ติณสูลานนท์ เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ “การสร้างความเป็นธรรม เสริมความเป็นไทย” โดยการจัดตั้งศูนย์อำนวยความเป็นธรรมภาคประชาชน ซึ่งมีการจัดตั้ง

ในทุกหมู่บ้านและให้ประชาชนเฝ้าระวังตรวจสอบกันเอง และเห็นว่า กพยจ. เป็นกลไกระดับพื้นที่ที่มีความสำคัญที่จะแก้ไขปัญหาต้นทางได้ และจะทำให้สามารถยุติได้หลายเรื่อง ดังนั้น หาก สกธ. มีการเชื่อมโยงกับ กพยจ. ร่วมกับศูนย์ดำรงธรรม อำเภอ ชุมชน และหมู่บ้าน โดยการลงไปถึงประชาชนเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงความยุติธรรม สร้างการรับรู้ รู้เท่าทัน ตลอดจนได้รับการดูแลที่เป็นธรรม จะทำให้ประชาชนเกิดความเชื่อถือในกระบวนการยุติธรรมเพิ่มมากขึ้น

พลโท กฤษณะ วโรภาส อนุกรรมาธิการ และนายชูเกียรติ มานีนีรัตน์ อนุกรรมาธิการ ได้แสดงความคิดเห็นว่า เนื่องจากมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในพระบรมราชูปถัมภ์ มีการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ๑๕ ช่อง การศึกษา ที่เป็นช่องการศึกษา DLTV และปัจจุบัน มีการจัดทำหลักสูตรสำหรับชั้นประถมศึกษา

มัธยมศึกษา ดังนั้น เห็นว่า สกธ. ควรมีการประสานความร่วมมือกับมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในพระบรมราชูปถัมภ์ เพื่อนำเรื่องกฎหมายไปเผยแพร่และบรรจุไว้ในหลักสูตรการเรียนการสอน ให้นักเรียนและประชาชนที่สนใจได้มีการรับรู้ด้านกฎหมาย

นายถาวร พรหมมีชัย อนุกรรมาธิการ และเลขาธิการ ได้แสดงความคิดเห็นว่ากระบวนการยุติธรรม มีความเชื่อมโยงกับระบบนิติวิทยาศาสตร์ ซึ่งเห็นว่า สกธ. มีนักกฎหมาย นักวิจัย ที่จะสามารถช่วยสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ ในการยกร่างกฎหมายและขับเคลื่อนกฎหมายเกี่ยวกับระบบนิติวิทยาศาสตร์ได้ และเห็นว่าสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ ควรเป็นหน่วยงานหลักและหน่วยงานกลางที่มีอิสระในกระบวนการยุติธรรม โดยการปรับเปลี่ยนโครงสร้าง เนื่องจากประชาชน มีความไว้วางใจและความเชื่อมั่นต่อสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ และเป็นความหวังของประชาชน ดังนั้น สกธ. จะต้องผลักดันเรื่องดังกล่าวผ่านกลไกของ กพยช. ให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้ประชาชนได้รับความยุติธรรมอย่างแท้จริง

พลตำรวจโท สุวรรณ เอกโพธิ์

อนุกรรมการ ได้แสดงความคิดเห็นว่า เนื่องจาก สกธ. ยังไม่สามารถเชื่อมโยงฐานข้อมูลกับ สตช. ได้อย่างสมบูรณ์ ในขั้นนี้เห็นควรให้ สกธ. เชื่อมโยงฐานข้อมูลคดีกับสำนักงาน อัยการสูงสุด เพื่อทราบผลคดีทั้งหมดที่เกิดขึ้นทั้งที่มีคำสั่ง ฟ้องและไม่ฟ้องและอยู่ระหว่างพิจารณา และเชื่อมโยงฐานข้อมูล กับศาล เพื่อให้ทราบคดีที่ศาลลงโทษแล้ว คดียกฟ้องและ คดีอยู่ระหว่างพิจารณา ซึ่งคดีที่อัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้อง

หรือคดีที่ศาลยกฟ้อง สกธ. ควรรวบรวมเหตุผลว่ามีเกี่ยวกับการรับฟังพยานหรือไม่ ถ้าเกี่ยวพันจากการรวบรวมพยานของพนักงานสอบสวน เห็นควรให้ สกธ. พักดันเรื่องดังกล่าว ผ่านกลไก กพยช. ให้เร่งรัด สตช. รวบรวมพยานให้ปรากฏในเชิงคุณภาพและผสานความร่วมมือ ในระดับนโยบาย เพื่อให้สังคมเกิดความสงบเรียบร้อยและเกิดความเป็นธรรมต่อไป

นายสมพงษ์ แก้วเจริญไพศาล

อนุกรรมการ ได้แสดงความคิดเห็น ดังนี้

๑. การอำนวยความสะดวกธรรมชาติธรรมนอกจาก จะดำเนินการในมิติเชิงป้องกันและปราบปรามแล้ว ยังต้อง มีการดำเนินการในมิติเชิงปัจจัยบวก เช่น การนำเรื่อง ธรรมชาติภิบาลกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDG) หรือ เรื่องธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน มาเป็นตัวช่วยขับเคลื่อน ๔ ฐานข้อมูล ของ สกธ. เพื่อให้ภาคเอกชนได้เข้ามาเป็น ภาคีเครือข่ายในกระบวนการยุติธรรม ทั้งปัญหาการละเมิด

สิทธิมนุษยชน สิทธิแรงงาน การใช้ทรัพยากรธรรมชาติ การละเมิดกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งปัญหา ส่วนใหญ่เกิดจากการขับเคลื่อนในภาคธุรกิจ เป็นเหตุให้ประเทศไทยเสียเปรียบทางการค้า และทำ ให้ต่างประเทศนำประเด็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนมาเป็นข้ออ้างในการกีดกันทางการค้า ดังนั้น สกธ. ในฐานะที่เป็นหน่วยงานคลังความรู้ของกระบวนการยุติธรรม ควรศึกษาการสร้างนวัตกรรม ในการจัดการความรู้ โดยการนำหลักการชี้แนะด้านสิทธิมนุษยชนกับธุรกิจ (United Nations Framework and Guiding Principles on Business and Human Rights: UNGP) มาขับเคลื่อนร่วมกับ หลักกฎหมายในกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้เห็นความโดดเด่นตามเจตนารมณ์ของรัฐบาล

๒. การอำนวยความสะดวกธรรมชาติธรรมมีความเชื่อมโยงกับระบบภาษี ดังนั้น ฐานข้อมูล ต้องมีการเชื่อมโยงกับหน่วยงานด้านเศรษฐกิจจะทำให้เกิดการจัดระเบียบสังคมไทย และเป็นการ ป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ โดยนำกระบวนการตรวจสอบถ่วงดุลมาช่วยดำเนินการ โดยการสร้างภาคีเครือข่ายกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับระบบภาษี อาทิ กรมสรรพสามิต กรมสรรพากร กรมศุลกากร กระทรวงการคลัง กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์

๓. ปัจจุบันปัญหาคดีเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ทั้งปัญหา ยาเสพติด และปัญหาการล่วงละเมิดทางเพศ ซึ่งต่อไปในอนาคตจะเป็นปัญหาครอบครัว

หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง จะต้องตรวจสอบผลจากการกระทำคามผิดกฎหมายของเด็ก และเยาวชนย้อนขึ้นไปถึงสาเหตุของการกระทำคามผิด และควรมีการทบทวนกฎหมาย ที่เกี่ยวกับเด็กและเยาวชน และให้ความสำคัญต่อการพัฒนาเด็กและเยาวชน โดยการปรับเปลี่ยน กระบวนการในทุกขั้นตอน เช่น ขั้นตอนการจับกุม การสอบสวน การพิจารณาในชั้นศาล กระบวนการสืบเสาะข้อเท็จจริง ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน เป็นต้น และจัดทำแผนต้นแบบ นวัตกรรมกระบวนการยุติธรรมที่ใช้กระบวนการยุติธรรมเป็นกลไกในการขับเคลื่อน เพื่อให้เด็ก และเยาวชนเมื่อพ้นโทษมาแล้วจะกลับตัวเป็นคนดี ไม่ไปกระทำความผิดซ้ำอีก

๔. รัฐบาลมีนโยบายเกี่ยวกับการขับเคลื่อน เรื่อง เศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจ หมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว (Bio-Circular-Green Economy: BCG) หรือโมเดลเศรษฐกิจสู่การ พัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งเรื่องดังกล่าวสามารถนำมาปรับใช้กับกฎหมายที่เกี่ยวข้องสิทธิมนุษยชน ดังนั้น สกธ. ควรกำหนดเรื่อง BCG เป็นยุทธศาสตร์ในการสร้างนวัตกรรมในกระบวนการยุติธรรม ทั้งในเชิงการตรากฎหมายขึ้นใหม่ หรือการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่ประเทศไทยมีพันธกรณี ระหว่างประเทศ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญเป็นลำดับแรกที่จะสามารถขับเคลื่อนได้ ภายใน ๑ - ๒ ปี หรือภายในระยะเวลาที่เหมาะสม

นายชัยวัฒน์ รุ่งเล็ก รองผู้อำนวยการ สำนักงานกิจการยุติธรรม ได้ให้ข้อมูลต่อที่ประชุม ดังนี้

๑. สำหรับประเด็นการเชื่อมโยง ฐานข้อมูล กับ DXC ปัจจุบัน สกธ. ได้มีความพยายาม ประสานความร่วมมือกับ สตช. ตั้งแต่เดือนธันวาคม ๒๕๖๔ เพื่อเชื่อมต่อกับ ๓ ระบบ ได้แก่ ระบบสารสนเทศ สถานีตำรวจ ระบบทะเบียนประวัติอาชญากรรม และ ระบบตรวจคนเข้าเมือง ซึ่งในทางปฏิบัติทั้งสองฝ่ายมีความ พร้อม แต่รอการพิจารณาระดับนโยบายของ สตช. ให้ความเห็นชอบ ทั้งนี้ ภายใต้กฎหมายว่าด้วย การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล และความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์

๒. เห็นด้วยกับการเชื่อมโยงฐานข้อมูลกับสำนักงานอัยการสูงสุด เนื่องจากจะมีความเชื่อมโยงกับร่างพระราชบัญญัติประวัติอาชญากรรม พ.ศ. ซึ่งปัจจุบันอยู่ระหว่างการพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา นอกจากนี้ สกธ. ยังได้มีการเชื่อมโยง ฐานข้อมูลกับสำนักงานศาลยุติธรรม ผ่านระบบ DXC เช่น คำพิพากษาฉบับย่อและฉบับเต็ม เป็นต้น

๓. เห็นด้วยกับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ Innovation For Change โดยการสร้าง แรงผลักดันในภาคธุรกิจ ผ่านกลไกกระบวนการยุติธรรมมาเป็นฐานในการส่งเสริมเศรษฐกิจ ของประเทศซึ่งน่าจะเป็นอีกมิติหนึ่งของการขับเคลื่อนกระบวนการยุติธรรม ซึ่ง สกธ. จะรับไป ศึกษาเพื่อขับเคลื่อนเรื่องดังกล่าวต่อไป

๔. สำหรับประเด็นการประสานความร่วมมือกับมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในพระบรมราชูปถัมภ์ เห็นว่าจะจะเป็นประโยชน์ในทางปฏิบัติต่อประชาชน และทำให้ประชาชนมีโอกาสหรือช่องทางในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม และองค์ความรู้ด้านกฎหมาย ที่ถูกต้องเพิ่มมากขึ้น

พันตำรวจโท พงษ์ธร ชาญญสิริ
ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม ได้แสดงความคิดเห็น ดังนี้

๑. ปัจจุบัน สกธ. ได้ร่วมมือกับสถาบันนิติวัชร์ของสำนักงานอัยการสูงสุด และสำนักงานศาลยุติธรรม โดยกระบวนการความร่วมมือในการจัดการและการติดตาม โดยการนำฐานข้อมูล DXC มาใช้ในการติดตามผู้ดูแลข้อมูลในแต่ละช่วงตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง

๒. สกธ. มีความพยายามที่จะนำแผนการดำเนินงานด้านการบริหารงานยุติธรรมในทุกมิติ ไปบรรจุไว้ในร่างแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๖๙) เพื่อสร้างความเป็นธรรมตามกฎหมาย สร้างความร่วมมือในการบริหารงาน เพื่ออำนวยความสะดวกยุติธรรมอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม โดยยึดหลักนิติธรรม การพัฒนากระบวนการยุติธรรมตามมาตรฐานสากล การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการบริหารงานยุติธรรม ซึ่งเป็นแผนระดับที่ ๓ ที่ สกธ. มีความพยายามที่จะทำเสมือนแผนระดับที่ ๒ เช่นเดียวกับสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ หรือให้ สกธ. เป็นเสมือนสภาพัฒน์ของกระทรวงยุติธรรม และทำการศึกษาวิจัยเช่นเดียวกับสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) โดยการใช้กลไก ของ กพยช. เป็นหลักสำคัญ

นอกจากนี้ สกธ. จะผลักดันและขับเคลื่อนในระดับพื้นที่โดยใช้กลไกของ กพยจ. ซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานกรรมการ และมีหน้าที่ในการดูแลทั้งท้องที่และท้องถื่น ซึ่งจะสามารถอำนวยความสะดวกยุติธรรมให้แก่ภาคประชาชนได้ในหลายมิติอย่างเต็มประสิทธิภาพ

๓. สกธ. ได้รับแต่งตั้งเป็นคณะทำงานศึกษาข้อจำกัดในกระบวนการยุติธรรม ในคณะอนุกรรมการศึกษาและแก้ไขปัญหาด้านคดีความ กฎหมาย และกระบวนการยุติธรรม ในคณะกรรมการแก้ไขปัญหาของขบวนการประชาชนเพื่อสังคมที่เป็นธรรม ซึ่งมีผู้อำนวยการ สกธ. เป็นประธานคณะทำงาน โดยมีหน้าที่และอำนาจในการศึกษาปัญหาและข้อจำกัด จัดทำข้อเสนอแนะแนวทางการเข้าถึงและการอำนวยความสะดวกเป็นธรรมในกระบวนการยุติธรรม รวมทั้งประสานงานกับส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ

ทั้งนี้ สกธ. จะนำข้อมูล ข้อเสนอแนะในการประชุมวันนี้ไปติดตามขับเคลื่อนและผลักดันการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรม ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อกระบวนการยุติธรรม และสนองตอบความต้องการของประชาชน

ส่วนที่ ๓

ข้อสรุปและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ
และคณะอนุกรรมการ

๑. สกธ. เป็นเสมือนฝ่ายเสนาธิการ หรือฝ่ายอำนวยการของกระทรวงยุติธรรม ในการขับเคลื่อนงานด้านยุทธศาสตร์ ด้านนโยบาย ด้านกลยุทธ์ อันนำไปสู่การสั่งการเพื่อให้เกิด การขับเคลื่อน ผ่านกลไกอื่นนอกกระทรวงยุติธรรมนำไปขับเคลื่อนต่อ โดยเสนอผ่าน กพยช. เพื่อผลักดันให้มีมติต่อเรื่องดังกล่าว เช่น การประสานความร่วมมือกับ สตช. ในการเชื่อมโยง ฐานข้อมูล บนพื้นฐานของความไว้วางใจ เป็นต้น เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนที่เกิดผลสำเร็จต่อระบบ ความยุติธรรมในประเทศโดยผ่านกลไก ทั้งหน่วยงานภายในกระทรวงยุติธรรมและหน่วยงานอื่น นอกกระทรวงยุติธรรม ซึ่งจะนำไปสู่การขับเคลื่อนในระดับพื้นที่ของ กพยจ. ทำให้ประชาชนได้รับ ประโยชน์ในกระบวนการยุติธรรมเป็นอย่างมาก

๒. ผลจากการที่คณะอนุกรรมการด้านสิทธิมนุษยชนและสิทธิเสรีภาพ ได้พิจารณาศึกษารายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย ปี ๒๕๖๔ ของ กสม. พบว่า ยังมีความเหลื่อมล้ำในสิทธิด้านต่าง ๆ เช่น สิทธิด้านการศึกษา เด็กนักเรียนหลุดจากระบบการศึกษา ระบบการเรียนการสอนในระบบออนไลน์ แต่จากการ ได้รับทราบข้อมูลจากกระทรวงศึกษาธิการ ระบบการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม สามารถแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำในเรื่องเทคโนโลยีการเรียนการสอนได้ เป็นต้น

นอกจากนี้ คณะอนุกรรมการยังให้ความสำคัญต่อการสร้างความเข้าใจ และความตระหนักรู้ในเรื่อง หลักสิทธิมนุษยชน สิทธิและเสรีภาพ ซึ่งมีเรื่องความยุติธรรม เป็นหัวใจหลัก โดยต้องทำให้เด็กนักเรียนเข้าใจในเรื่องกฎหมายกับการใช้ชีวิตประจำวัน ซึ่งเชื่อว่า ระบบการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมของมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในพระบรมราชูปถัมภ์ จะเป็นประโยชน์ต่อเด็กนักเรียนเป็นอย่างมาก

๓. การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) กระบวนการยุติธรรมเป็นหัวใจสำคัญของความสำเร็จในเป้าหมายอื่น ๆ ซึ่งหาก แก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำไม่ได้ หรือประชาชนไม่ได้รับความเป็นธรรม เช่น การหยุดยั้งความ ยากจน การขจัดความหิวโหย การให้ประชาชนเข้าถึงอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค ที่อยู่

อาศัย การถูกเอารัดเอาเปรียบ การถูกโกง เป็นต้น ก็จะไม่สามารถแก้ไขปัญหาให้เป็นไปตามเป้าหมายอื่นได้สำเร็จ ดังนั้น การขับเคลื่อนงานยุทธศาสตร์และกฎหมายจะต้องดำเนินการควบคู่ไปกับการสร้างความเป็นธรรมในสังคม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในทุกด้าน และควรนำหลักการ เรื่อง เศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว (Bio-Circular-Green Economy: BCG) คือ โมเดลเศรษฐกิจสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน มาร่วมขับเคลื่อนตามนโยบายของรัฐบาล

๔. ภาคราชการต้องมีความอดทนในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และนำปัญหามาหาทางออกร่วมกัน รวมทั้งควรปรับกระบวนการความคิดที่มองทางออกของปัญหา มากกว่าการมองแค่ข้อจำกัดทางกฎหมาย อาจจะเป็นกุญแจสำคัญที่ทำให้ปัญหาได้รับการแก้ไขได้ง่ายขึ้น

๕. ความก้าวหน้าต่อการปฏิรูปกฎหมายต้องยึดหลักสิทธิมนุษยชน สิทธิและเสรีภาพ ไม่ว่าจะเป็นกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำทำให้บุคคลสูญหาย ซึ่งเป็นกฎหมายที่มีความสำคัญ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องมีความพร้อมในการปฏิบัติตามกฎหมายลำดับรองของกฎหมายฉบับดังกล่าว โดยการสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับ

เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ การจัดทำหลักสูตรการอบรม และความพร้อมด้านงบประมาณ เพื่อป้องกันมิให้เจ้าหน้าที่ไปละเมิดสิทธิมนุษยชนของประชาชน และไม่เกิดปัญหาเมื่อนำกฎหมายดังกล่าวไปใช้บังคับ ตลอดจนเพื่อให้ประชาชนมีหลักประกันความปลอดภัย

๖. กระบวนการลดโทษหรือการบริหารโทษภายในเรือนจำ ต้องกระทำด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต และโปร่งใส และต้องคำนึงถึงหลักประกันความปลอดภัยของสังคม เพื่อให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นต่อกระบวนการยุติธรรม

ทั้งนี้ การติดตามการพัฒนากฎหมาย การพัฒนาการดำเนินงานของหน่วยงานฝ่ายการอำนวยความสะดวกให้กับประชาชน ให้ดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการเร่งรัด ขับเคลื่อนประเด็นที่ฝ่ายนิติบัญญัติมีข้อห่วงใยที่เป็นปัญหาเฉพาะที่กำลังเกิดขึ้น หรืออาจจะเป็นปัญหาในเชิงพื้นที่ ซึ่งการเดินทางเยี่ยมเยือนในครั้งนี้จะได้ประโยชน์ด้วยกันทั้งสองฝ่าย และเห็นควรให้ สกธ. เสนอประเด็นการหารือในวันนี้ไปยังปลัดกระทรวงยุติธรรม เพื่อพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง

